

of the University [electronic resource] / O. Borisova, Karasova LA - Access: <http://www.eprints.tversu.ru/891/>.

3. Vartofsky M. models. Representation and scientific understanding: trans. from English. / Under total. Ed. and Afterword. I.B. Novikov, V.N. Sadowski. – M.: Progress, 1988. - 507 p.

4. Horkunenکو P.P. Basis of scientific and educational research: Teach method. for students of pedagogical colleges and vocational schools / P.P. Horkunenکو. - Rivne: RSHU, 2005. - 98 p.

5. Dakhin A.N. Pedagogical modeling [Text]: monograph / A.N. Dakhin. - Novosibirsk: Publishing house NIPKiPRO, 2005. - 230 p.

6 Philosophical encyclopaedic dictionary / Ch. Ed. L.F. Il'ichev, P.N. Fedoseyev, S.M. Kovalev VG Panov. - Moscow: Sov. wikis, 1983. - 840 p.

MODEL OF TRAINING OF BACHELORS OF LAW FOR CREATIVE ACTIVITY

PERMINOVA V., post graduate student of professional education and life Chernihyvskoho National Pedagogical University named after Taras Shevchenko

This article analyzes the concept of model and pedagogical modeling, aspects of training of Bachelors of Law that needs improvement. Structural components of the model of training of Bachelors of Law for creative activity are grounded.

Model, teacher modeling, Bachelor of Law.

УДК 37.034

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВАННЯ ЦІННІСНОГО ВІДНОШЕННЯ ДО РІДНОЇ ЗЕМЛІ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ КОЛЕДЖІВ

ПЕТРИВ Г. В., викладач Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого»

© Г. В. Петрів, 2015

У статті проаналізовано форми організації виховання ціннісного відношення до рідної землі студентів аграрних коледжів на прикладі Заліщицького аграрного коледжу. Встановлено, що підростаюча особистість в аграрному коледжі має бути зорієнтованою не тільки на цінності любові до рідної землі, а й збереження її ресурсного потенціалу для прийдешніх поколінь, що відповідно обумовлює засвоєння майбутнім фахівцем сучасних, екологічно безпечних технологій ведення агрогосподарства.

Форми організації виховання ціннісного відношення до рідної землі, патріотизм, національна свідомість, національні цінності, екологічні цінності, господарські цінності.

В статье проанализированы формы организации воспитания ценностного отношения к родной земле студентов аграрных колледжей на примере Залещицкого аграрного колледжа. Установлено, что растущая личность в аграрном колледже должно быть ориентированной не только на ценности любви к родной земле, но и сохранение ее ресурсного потенциала для будущих поколений, что в соответствии обусловливает усвоение будущим специалистом современных, экологически безопасных технологий ведения агрохозяйства.

Формы организации воспитания ценностного отношения к родной земле, патриотизм, национальное сознание, национальные ценности, экологические ценности, хозяйственные ценности.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На зорі ХХІ ст. у загальносвітовому і національному масштабі виразніше виявляють себе моральна і духовна кризи, ціннісна дезорієнтація людей, насамперед підростаючого покоління. Молодь, використовуючи сучасні технічні пристрої (гаджети), занурюється у віртуальний світ кібернетичного простору, потрапляє в інформаційне поле, де пропагується культ «золотого тельця», тілесні задоволення, порнографія, насилля і розпуста, спотворений космополітизм за принципом «Моя батьківщина там, де міні добре. Усе це свідчить про нігілізм загальнолюдських і національних цінностей, які тісно взаємопов'язані, взаємозалежні і взаємодоповнюються (єдність у багатоманітності). Людина з'являється на світ у певний час, у певно-

му місці. Час – це історична епоха із визначеною культурною, політичною, економічною і соціальною реальністю. Місце – земля, на якій живе і розвивається народ. Так само як не доводиться обирати батьків, ми не можемо вибрати Батьківщину («Можна все на світі вибрати, сину, Вибрати не можна тільки Батьківщину» - В.Симоненко). З огляду на це, ми інтегруємось у світове співтовариство як індивід визначений у національному плані, який приналежний до певного роду, племені й народу, який займає певну територію (рідну землю). Народ який поважає себе, любить свою землю, здатний любити і поважати інші народи і їх суверенне право бути господарем на своїй землі. З огляду на це, все більшої актуальності в науково-педагогічному вимірі набувають питання виховання ціннісного відношення до рідної землі студентів аграрних коледжів, бо саме на них держава покладає обов'язок не тільки оберігати рідну землю, а й бути на ній дбайливим господарем, використовувати економічний потенціал рідної землі в цілях забезпечення добробуту і процвітання народу, який її населяє.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основи національного-патріотчного виховання закладено вітчизняними філософами та громадсько-політичними діячами — Г. Сковородою, М. Драгомановим, М. Міхновським, Д. Донцовим, М. Грушевським. До проблем пошуку форм і методів виховання ціннісного відношення молоді до рідної землі, формування патріота зверталися педагоги С. Русова, Г. Ващенко, В. Сухомлинський, І. Підласий та інші. Сучасні українські вчені, такі як І. Бех, В.Борисов, О. Вишневський, М. Євтух, С. Рашидов, В. Проць, І.Сопівник, Р.Сопівник, М. Таланчук, А. Троцько Г.Шевченко у своїх працях охопили різні аспекти патріотичного виховання.

Мета статті. Проаналізувати форми організації виховання ціннісного відношення до рідної землі студентів аграрних коледжів (на прикладі ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж ім. Є Храпливого).

Виклад основного матеріалу. Під формою виховання ціннісного відношення до рідної землі ми розуміємо зовнішнє вираження узгодженої, цілеспрямованої, чітко організованої системи виховної діяльності педагогів і студентів, що здійснюється у визначеному порядку і в певному режимі та має своїм наслідком розвиток ціннісного відношення особистості до рідної землі.

У науковій літературі існує величезна кількість способів класифікації форм виховної роботи, які групуються за певною ознакою. Ми скористаємось прийнятою у педагогічній літературі класифікацією в основу якої покладено кількість задіяних в них студентів. Відповідно до такої класифікації форм виховної роботи поділяється на три групи: масові, групові, індивідуальні.

До **масових форм** виховної роботи належать: тематичні вечори, конференції, вечори запитань та відповідей, зустрічі з видатними людьми, тижні з різних дисциплін, конкурси, огляди, олімпіади, фестивалі, виставки студентських робіт, студентське самоврядування, туризм. **Групові форми виховання** включають: виховні та інформаційно-просвітницькі години в студентських групах, гуртки, історичні та природознавчі (екологічні) екскурсії, відвідування театру, випуск стінгазет, організація фотовиставок тощо). **Індивідуальні форми** виховної роботи передбачають роботу з окремо взятим студентом, сюди належить: доручення, творчі завдання, бесіда, консультування, читання історичної літератури тощо.

Важливою масовою формою виховної роботи є *тематичні вечори*. Цінність цієї форми виховання полягає в тому, що в її підготовці та проведенні беруть участь самі студенти. Це дає їм можливість проявити свою ініціативність, самостійність та талант при підготовці презентацій, відеороликів, оформленні зали, тематичної виставки, підборі та виконання музичних композицій та поезії. Студентські роки є вирішальним періодом розвитку національної самосвідомості, її зміцнення і закріплення. В цей період національна самосвідомість молодого людини формує систему її уявлень про світ, зміцнює її місце в ньому [1, с. 21]. У вихованні ціннісного відношення до рідної землі студентів аграрних коледжів важливе місце належить тематичним вечорам присвяченим відзначенню таких державним, релігійних свят та історичних пам'ятних дат: День Соборності, День пам'яті героїв Крут, День революції гідності, Шевченківські дні, День довілля, День Перемоги, День героїв, День Конституції України, День державного прапора, День незалежності України, День захисника України (День козацтва та УПА, Свято Покрови Пресвятої Богородиці), День української писемності та мови, День працівника сільського господарства, День пам'яті жертв голодомору та політичних репресій, День національної єдності.

Студентська конференція – це така форма організації

виховної роботи при якій студенти представляють і обговорюють свої наукові дослідження. Дана форма поглиблює інтерес до українського історичного минулого та викликає бажання до глибшого вивчення долі борців за волю України, стимулює до ефективного використання українських родючих чорноземів, до продуктивної сільськогосподарської праці та вирощування екологічно чистої продукції, до охорони навколишнього середовища.

Вечір запитань та відповідей - це ефективний форма роз'яснення студентам різноманітних питань внутрішньої політики України, її історії, міжнародного життя, виробництва, науки, екологічної культури тощо.

Зустрічі з відомими людьми – це така форма виховної роботи при якій студенти мають можливість поспілкуватися із учасникам бойових дій у зоні АТО, Другої світової війни, ліквідаторами наслідків вибуху на ЧАЕС, зустрічі із політичними в'язнями, діячами дисидентського руху, національно-визвольної боротьби, а також з провідними вченими та успішними агробізнесменами. Спілкуючись з цими людьми, студенти пізнають правдиву українську історію з перших вуст, дізнаються про екологічні проблеми та найсучасніші агротехнології.

При проведенні *тижнів із таких дисциплін* як історія, українська мова, біологія, екологія студенти готують тематичні виставки, стінгазети, нагрудні емблеми, презентації, беруть участь у предметних вікторинах, готують індивідуальні навчально-дослідні завдання. Дана форма виховної роботи сприяє розвитку таких якостей особистості як ініціативність, цілеспрямованість, відповідальність, самостійність, працелюбність.

Участь студентів в *олімпіадах, конкурсах, фестивалях* стимулює до першості та високих досягнень, розвиває прагнення самовдосконалення і бажання бути корисним Батьківщині.

Важливою формою виховання є *студентське самоврядування*, яке є самостійною громадською діяльністю студентів із реалізації функцій управління навчальним закладом та забезпечує захист прав і інтересів осіб, які навчаються у навчальному закладі. Для прикладу студентське самоврядування у ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж ім. Храпливого» ініціювало збір коштів для випускників та викладачів коледжу, що перебувають у зоні АТО, збір канцтоварів для дітей із сходу України, написанні листів для захисників України,

допомагає у проведенні вечорів відпочинку та днів з відзначення пам'ятних дат, підтримує акції роздільного збирання побутових відходів та благоустрою території. *Студентська профспілкова організація* здійснює випуск газети «Успіх», редакторами якої є самі студенти. У таких рубриках газети як: «Цей день залишиться в історії», «Все Світ», «На пульсі подій», «У ритмі серця», «Ними пишається наш коледж», «Час спорту» розкриваються цікаві історичні факти минулого, висвітлюються актуальні події сьогодення, науки, культури, спорту, здорового харчування та способу життя, розміщуються поетичні доробки студентства коледжу, інтерв'ю із цікавими особистостями, які є прикладом для наслідування. Цього року студентський профком був одним із організаторів конференції за участі активу учнівського та студентського самоврядування району «Молодь і реалії суспільного розвитку», та фотоконкурсу «Прекрасне навколо тебе».

Студентський туризм – це масова або групова форма виховання, яка передбачає пересування студентів у місця, варті уваги, за межами їх повсякденного перебування. У залежності від мети, що ставиться перед туристичною експедицією, розрізняють рекреаційний, оздоровчий, спортивний, діловий, пізнавальний (екскурсійний) туризм та інші. Так, рекреаційний, оздоровчий і спортивний туризм додають сил, покращують нервову та психічне здоров'я. Діловий і пізнавальний туризм сприяють формуванню професійної компетентності, національної самосвідомості, патріотизму, інших моральних якостей. Екологічний туризм є видом туризму, сфокусованим на відвідуванні відносно недоторканих антропогенною дією природних територій. Під час екологічних туристичних походів у студентів формується, бережне ставлення до природи, організаційні навички та практичне мислення [2, с. 353].

До найбільш поширених форм групової виховної роботи куратора з групою належать: *виховні години* (здійснюється згідно затвердженого плану, студенти беруть участь у організованій діяльності, що поглиблює їх знання та сприяє виробленню власної системи цінностей) *та інформаційно-просвітницькі години* (форма виховання присвячена висвітленню одного або кількох актуальних питань політичного, економічного, екологічного, культурного чи наукового життя України або світової спільноти, робота з періодичною пресою).

Важливе місце у виховній роботі займає участь у

різноманітних предметних гуртках та гуртках художньої самодіяльності. Предметні гуртки поглиблюють інтерес майбутніх фахівців до обраної професії. Гуртківці презентують результати своїх досліджень на студентських науково-практичних конференціях. Так, у ВП НУБІП «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого» діє близько 40 гуртків за інтересами, в яких студенти можуть розвивати свої творчі здібності та вподобання. У процесі практичної реалізації концепції національно-патріотичного виховання при суспільно-політичному клубі «Світогляд» працює три гурткові секції: історична «Мій рід, моя земля, моя Батьківщина», суспільна «Твої люди, Україно», правова «Молодь і закон». У цих гуртках студенти під керівництвом викладачів займаються вивченням українських традицій, звичаїв, побуту, обрядів, досліджують історію кооперативного руху на Заліщанщині, походження свого роду, глибше вивчають історію навчального закладу, рідного міста чи села. Діяльність членів екологічних гуртків коледжу спрямована на вироблення у студентів досвіду раціонального використання природних ресурсів, а також вироблення вмінь природоохоронного характеру. Їх учасники здійснюють благоустрій територій, розчищають береги річок, пропагують екологічні знання серед населення. Такі заходи сприяють формуванню екологічної відповідальності студентської молоді [3].

Виховна цінність участі студентів у роботі гуртків художньої самодіяльності полягає в тому, що мистецтво естетично розвиває їх, пробуджує почуття відповідальності, колективне переживання успіхів і невдач. Учасники художньої самодіяльності краще розуміють і відчують красу мистецтва і природи, людських стосунків, глибше пізнають історію [4, с. 94]. Велике значення слід приділяти розкриттю морально-естетичного потенціалу надбань культури, формуванню естетичних цінностей людини через естетичну діяльність, естетичну творчість, зв'язок естетичного і професійного розвитку особистості [5, с. 9-13]. Для виявлення художньо обдарованих студентів в Заліщицькому аграрному коледжі щорічно проводиться конкурс «Таланти твої, першокурснику». Відібрані студенти стають учасниками аматорського ансамблю пісні і танцю «Хлібодари», вокальних ансамблів: «Намисто», «Соколи», «Намистинки», «Вишиванка», гурту «Браво», які мають у своєму репертуарі величезна кількість патріотичних творів, що створювалися століттями і сприяють вихованню ціннісного відношення

до рідної землі. Наприклад вокально-хореографічна композиція «За Україну», «Запорізький марш», «Свято в Карпатах», «Несе Галя воду», «За Україну», «Зацвітай, кохана земле», «Молюсь за тебе, Україно», «Розквітне Україна», «Слався, моя Україно» та багато інших.

Екскурсія – одна із важливих форм виховної роботи, що сприяє розвитку допитливості, розуму, творчої уяви, пізнавальної активності студентів, вихованню любові до Батьківщини і народу та ціннісного відношення до рідної землі. Кураторами груп Заліщицького аграрного коледжу найчастіше проводяться історичні та природознавчі (екологічні) екскурсії як в межах міста (до пам'ятників та меморіальних дощок громадським діячам та відомим людям чия доля пов'язана із Заліщиками (О. Маковей, М. Гайворонський, Олена Теліга В. Бараник, патріарх Мстислав, М. Долинський, С. Крушельницька) до меморіалу Борцям за волю України, Братської могили загиблим в роки Другої світової війни, героям форсування Дністра, жертвам сталінських репресій, євреям, що загинули від нацистів, в'язням замученим НКВС 1944-1949.) так і поза його межами (до Кам'янця-Подільського, Хотина, Києва, Чернівець, Львова, Тернополя, Язлівця, в урочище Червоне, в ботанічні сади різних міст).

Стінні газети бувають загальноколеджівськими, груповими, предметними, тематичними та ін. Завдяки їм вдається формувати громадську думку, спрямовувати її у конструктивне русло. В Заліщицькому аграрному коледжі здійснюється випуск часопису «Коріння і крона», який виходить раз на тиждень, а його редактором є окрема академічна група. У часописі студенти розкривають найактуальніші новини життя групи, коледжу, описують знаменні дати нашого минулого, пропонують молоді сучасні новинки екологобезпечного ведення сільського господарства. Також традиційно академічні групи випускають тематичні стінки присвячені: Дню освітянина, дню Святого Валентина, шевченківським дням, Великоднім святкам, Дню довкілля та ін.

Індивідуальні форми виховної роботи зорієнтовані на розкриття і розвиток здібностей студента, до них належать: доручення, творчі завдання, бесіди, консультування, читання історичної та екологічної літератури тощо. Індивідуальні форми повинні базуватися на особистісно зорієнтованому вихованні, яке розглядається як утвердження людини як найвищої цінності,

навколо якої ґрунтуються всі інші суспільні пріоритети. Виховні ситуації, які створюються у межах особистісно зорієнтованого виховання, мають забезпечити розвиток такого рівня свідомості, який би спонукав студента до самопізнання і самоактивності з тим, щоб вона могла стати творцем власного духовно багатого життя [6]. Необхідною умовою успішної індивідуальної виховної роботи є вивчення індивідуальних особливостей студентів. Початком індивідуальної виховної роботи має бути встановлення щирих, доброзичливих стосунків.

Висновки. Отже, особистість формується внаслідок дії різноманітних факторів, насамперед організованого виховання, інструментами якого є доцільно підібрані, відповідно до мети і завдань, форми організації виховання (виховні заходи). Кожна форма, наповнюється конкретним змістом, що детерміновано виховними цілями. У контексті виховання ціннісного відношення до рідної землі студентів аграрних коледжів нами застосовувались визначені форми виховання. Окремі із них забезпечували нарощення когнітивної (щорічні звітні студентські наукові конференції на агроекологічну та історико-патріотичну тематику), мотиваційно-вольової (зустрічі з учасниками бойових дій в зоні АТО), емоційно-вартісної (свято квітів «Все задумано мудро у природі, треба жити із нею у згоді», конкурси художньої самодіяльності «таланти твої першокурснику»), діяльнісно-поведінкової (екологічний десант берегами Дністра та урочища «Червоне», волонтерські акції на підтримку випускників і викладачів, які несуть службу у зоні АТО) складових ціннісне відношення особистості до рідної землі. Підростаюча особистість в аграрному коледжі має бути зорієнтованою не тільки на цінності любові до рідної землі, а й збереження її ресурсного потенціалу для прийдешніх поколінь, що відповідно обумовлює засвоєння майбутнім фахівцем сучасних, екологічно безпечних технологій ведення агрогосподарства, органічного землеробства. У цьому зв'язку ефективним є: предметні та екологічні гуртки, туристичні подорожі, стіннівки на професійну та екологічну та патріотичну тематику, зустрічі із відомими агробізнесменами, вечори запитань і відповідей тощо.

Література

1. Борисов В. В. Теоретико-методологічні засади формування національної самосвідомості учнівської та студентської молоді : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед.

наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / В. В. Борисов. – Т., 2006. – 40 с.

2. Сопівник Р.В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів : [монографія] / Р.В.Сопівник. 2-ге видання доповнене. – К.:«ЦП «Компринт», 2014. – 533 с.

3. Сопівник І.В. Виховання моральної відповідальності сільської молоді: [монографія] / І.В. Сопівник.- К.: Видавництво «Логос», 2014. – 352 с.

4. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – 3-тє вид., перероб і доп. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2007 .–232 с.

5. Шевченко Г. П. Розвиток естетичного виховання у вищих навчальних закладах України на сучасному етапі / Г. П. Шевченко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць Полтавського національного педагогічного університету. – 2012. – Вип. 7. – С. 9-13.

6. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання: стратегія проектування [Електронний ресурс] / І. Д. Бех. – Режим доступу : <http://studentam.net.ua/content/view/7525/97/>.

REFERENCES

1. Borysov V. V. Teoretyko-metodolohichni zasady formuvannya natsionalnoyi samosvidomosti uchnivskoyi ta studentskoyi molodi : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya doktora ped. nauk : spets. 13.00.07 «Teoriya i metodyka vykhovannya» / V. V. Borysov. – Т., 2006. – 40 s.

2. Sopivnyk R.V. Vykhovannya liderskykh yakostey studentiv ahrarnykh vyshchyykh navchalnykh zakladiv : [monohrafiya] / R.V.Sopivnyk. 2-he vydannya dopovnene. – K.:«TSP «Komprynt», 2014. – 533 s.

3. Sopivnyk I.V. Vykhovannya moralnoyi vidpovidalnosti silskoyi molodi:[monohrafiya]/I.V. Sopivnyk.- K.: Vydavnytstvo «Lohos», 2014. – 352 s.

4. Fitsula M. M. Pedahohika: navchalnyy posibnyk dlya studentiv vyshchyykh pedahohichnykh zakladiv osvity. – 3-tye vyd., pererob i dop. – Ternopil: Navchalna knyha - Bohdan, 2007 .–232 s.

5. Shevchenko H. P. Rozvytok estetychnoho vykhovannya u vyshchyykh navchalnykh zakladakh Ukrayiny na suchasnomu etapi / H. P. Shevchenko // Vytoky pedahohichnoyi maysterosti : zb. nauk.

prats Poltavskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. – 2012. – Vyp. 7. – S. 9-13.

6. Bekh I. D. Osobystisno zorientovane vykhovannya: stratehiya proektuvannya [Elektronnyy resurs] / I. D. Bekh. – Rezhym dostupu : [//http://studentam.net.ua/content/view/7525/97/](http://studentam.net.ua/content/view/7525/97/).

FORMS OF ORGANIZATION OF EDUCATION OF VALUES RELATED TO THE NATIVE LAND OF THE AGRICULTURAL COLLEGES

PETRIV H., teacher of Separated Subdivision of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine "Zalishchyky Agricultural College named by. Ye. Khraplyvyy "

The article analyzes the forms of organization of education of values related to the homeland students of agricultural colleges on an example Zalishchytskiy Agricultural College. Established that the person growing up in agricultural colleges should be focused not only on the values of love for his native land, but also the preservation of its resource potential for future generations, in accordance causes mastering future specialist of modern, environmentally organic farming.

Forms of organization of education of values related to the native land, patriotism, national consciousness, national values, environmental values, business values.

УДК 378

СУТНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ АГРОТЕХНІКІВ В АГРАРНИХ КОЛЕДЖАХ

ПОГОРІЛА Н. І., викладач, завідувач відділення Відокремленого структурного підрозділу «Городищенський коледж» Уманського національного університету садівництва

В статті висвітлено сутність професійних компетентностей, їх значення для майбутніх агротехніків. Розглянуто,

© Н. І. Погоріла, 2015